

Kertomus Kotikielen Seuran 71:nneestä toimintavuodesta

(14. 3. 1946—13. 3. 1947).

Jo edellisenä vuonna ilmennyt Kotikielen Seuran toiminnan vilkastuminen sodasta johtuneen lamassaolon jälkeen on viimeksi kuluneena toimintavuonna edelleen ilahduttavalla tavalla jatkunut. Kokouksia on Seuralla nyt päättyvänä toimintavuonna ollut sodan edellisinä vuosina tavallinen ja sääntöjen edellyttämä vähin määrä, nim. 7. (Edellisenä toimintavuonna oli kokouksia 5 ja sitä edeltäneinä vuoden 1939 jälkeisinä vuosina 2—5.) Kokouksissa on ollut läsnä keskimäärin 48 henkeä, mikä osoittaa, että osanotto niihin on ollut jonkin verran vilkkaampaakin kuin ennen sotaa, jolloin kokousten keskimääräinen osanottajamäärä vuosittain vaihteli 20—35. Suuri enemmistö kokouksissa olleista on ollut yliopistonuorisoa, jonka yhdistys Kotikielen Seura ensi sijassa onkin. Osoituksena Seuran toiminnan vilkastumisesta ja opiskelijain kasvaneesta harrastuksesta Seuraa kohtaan mainittakoon vielä, että jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenten määrä oli kuluneena vuonna 119 eli enemmän kuin tiettävästi koskaan aiemmin Seuran olemassaolon aikana:

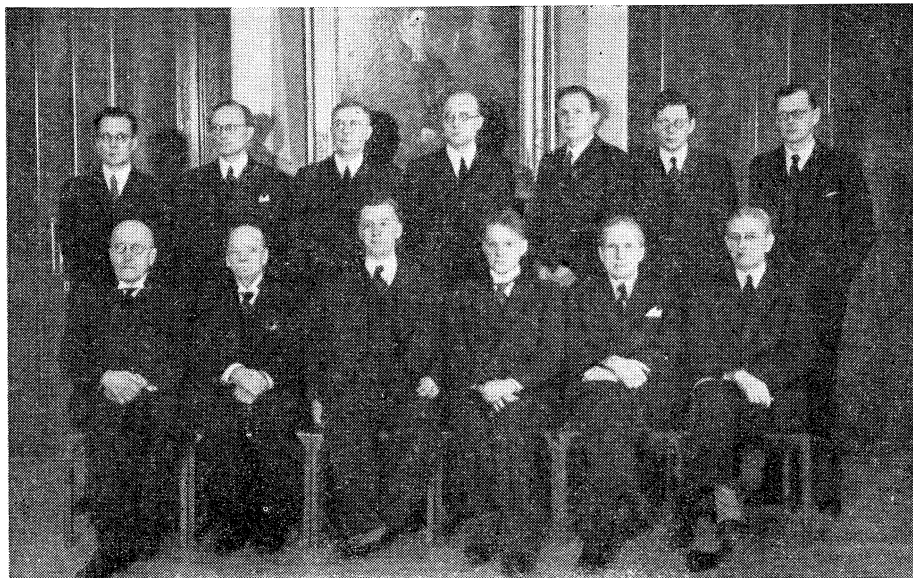
Kuluneen toimintavuoden kokouksissa on pidetty seuraavat esitelmät:

14. 3. 1946 (vuosikokous) tohtori LAURI HAKULINEN: »Spesieksen ilmaisemisesta.» (Esitelmä sisältyy »Suomen kielen rakenne ja kehitys»-teoksen II osaan.)
16. 4. 1946 maisteri HILKKA VENTO: »Sivistyneistömme puhekieli 1800-luvun loppupuolella Juhani Ahon teosten mukaan.»
9. 5. 1946 maisteri SIMO HÄMÄLÄINEN: »Suomalaisesta sotilasslangista.» (Julkaistu Virittäjän 3. vihkossa v. 1946.)
- — — maisteri EINO LESKINEN: »Kuntiemme nimien taivutuksesta.» (Julkaistu Virittäjän 4. vihkossa v. 1946.)
9. 10. 1946 professori AARNE ANTTILA: »Huomioita kevään 1946 ylioppilasaineista.» (Julkaistu Virittäjän 3. vihkossa v. 1946.)
- — — professori MARTTI RAPOLA: »A. F. Puukon teos 'Suomalainen raamat-
tumme'.» (Julkaistu Virittäjän 3. vihkossa v. 1946.)
21. 11. 1946 ylioppilas HELKA NIEMI: »Suomen *ankara*-sanank merkityksistä.» (Julkaistu tässä Virittäjän vihkossa.)
9. 12. 1946 yliopistonlehtori DAVID BARRETT ja mr DENNIS ROPER: »Onko englantilaisen vaikea oppia suomea?»
13. 2. 1947 ylioppilas ANJA AALTO: »Samuel Roos, eräs suomen kielen tienviitittäjä.» (Julkaistu tässä Virittäjän vihkossa.)

Useimmissa kokouksissa on lisäksi keskusteltu oikeakielisyyskysymyksistä.

Vuosi 1946 oli Seuran aikakauslehden Virittäjän 50. ilmestymisvuosi. Merkki-
vuonnaan lehti ilmestyi entiseen tapaansa neljänä viikkona, jotka yhteensä sisältävät (XII +) 518 sivua. Vuoden loppupuolella oli lehdellä suurta haittaa kirjapainotöissä semminkin tieteellisten julkaisujen kohdalla ilmenneestä tavattomasta hitaudesta. Kolmas vihko jo ilmestyi tavanomaista aikaansa huomattavasti myöhemmin marraskuun lopulla, ja neljäs vihko, joka on merkkivuoden johdosta julkaistu 196-sivuinen juhlavihko, pääsi julkisuuteen vasta v. 1947 helmikuun alkupuolella.

Virittäjän 50-vuotisen ilmestymisen johdosta oli joukko lehden ystäviä tammi-
kuun 8. p:nä 1947 järjestänyt Ostrobotniaan vaatimattoman juhlatilaisuuden, jossa oli läsnä viitisenkymmentä henkeä. Tilaisuudessa Kotikielen Seuran esimies ja Virittäjän toimituskunnan jäsen professori *Martti Rapola* lausui tervehdyssanat. Professori *Aarni Penttilä* piti esitelmän, jossa kosketeltiin Virittäjän vaiheita ja kehitystä alkua ajoista nykypäiviin saakka. (Esitelmä on laajempaan julkaistu Virittäjän 4. vihkossa v. 1946.) Tohtori *Martti Haavio* piti puheen Virittäjän toimitus- ja kirjoittajakunnasta haudan lepoon poistuneille, ja tohtori *Lauri Hakulinen* puhui tilaisuudessa kunniavierana olleelle Virittäjän hartaalle ystävälle ja taloudelliselle tukijalle professori *Jalmari Jäntille*, joka puolestaan vastasi puheeseen. (Tohtori Haavion ja tohtori Hakulisen puheet ovat julkaistuina tässä Virittäjän vihkossa.) Vapaan sanan aikana puhuivat lisäksi tohtori *Kustaa Vilkuna* ja professori *Viljo Tarkiainen*. Näistä edellinen toi puheessaan julki Virittäjän ystävien kiitollisuuden lehden nykyistä taitavaa ja tarmokasta päätoimittajaa tohtori Hakulista kohtaan. — Puheiden lomassa oli tilaisuudessa laulu- ja musiikkiohjelmaa. Ylioppilas *Sampo Sovijärven* johtama laulukvartetti esitti Genetzin »Terve Suomeni maa», Kuulan »Virta venhettä vie», Järnefeltin »Mennyttä» ja Genetzin »Nouse riennä suomen kieli». Pianonsoittoa esitti maisteri *Jouko Tolonen*, joka soitti Sibeliuksen sävellykset »Caprice» ja »Romanssi». Laulaja *R. R. Ryyänänen*, joka esiintyi tohtori Haavion

Virittäjän toimituskunta valokuvattuna 8. 1. 1947.

Edessä (vasemmalta): V. Tarkiainen, V. Salminen, J. Kalima, M. Rapola, E. A. Saarimaa, Y. H. Toivonen. Takana: T. Vuorela, A. Penttilä, A. Anttila, L. Hakulinen, K. Vilkkuna, M. Haavio, E. Itkonen. — Kuvasta puuttuu E. A. Tunkelo.

vainajille pitämän puheen jälkeen, esitti Händelin »Te Deumin» ja Kilpisen »Muistot». — Tilaisuuteen oli lähetetty seuraavat sähkösanomat:

Oslosta: »Onnitteluni ja parhaat toivotukseni. Konrad Nielsen.»

Lundista: »Austavaid juubelitervitusi. Arumaa, Kangro, Mägiste, Pürkopp.»

Paitsi kiitoskirjeitä mainituille sähkösanomin onnitelleille lähetettiin tilaisuudesta tervehdykset myös Tromssaan rehtori *J. Qvigstadille* ja Längelmäelle professori *E. A. Tunkelolle*, Virittäjän ensimmäiselle ja pitkäaikaiselle päätoimittajalle, joka oli kutsuttu tilaisuuteen kunniavieraaksi, mutta ei valitettavasti ollut voinut saapua.

Virittäjän toimituskunnassa ei vuoden 1946 aikana tapahtunut muutoksia. Päätoimittajana on edelleen ollut tohtori LAURI HAKULINEN, toimitussihteerinä tohtori ERKKI ITKONEN ja taloudenhoitajana maisteri TOIVO VUORELA.

Virittäjän julkaisemista varten Seura sai seuraavat avustukset:

vakinaista valtionapua	6 000:—
raha-arpajaisten voittovaroista	123 000:—
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralta	100 000:—
Suomen Kulttuurirahastosta	50 000:—
Jenny ja Antti Vihurin rahastosta	50 000:—
Alfred Kordelinin yleisestä edistys- ja sivistysrahastosta	25 000:—
Suomalaisuuden Liitolta	20 000:—

Yhteensä 374 000:—

Lisäksi Seura sai Suomalaisen kirjallisuuden edistämisvaroista 50 000 mk Virittäjän 50-vuotisluektion tekijäpalkkioihin käytettäväksi. Tilaus- ja ilmoitus- sekä korkotulot mukaanluettuina olivat Virittäjän tulot viime vuonna kaikkiaan 479 153 mk 90 p. Lehden painatusmenot olivat 272 496 mk ja kaikki julkaisemiskulut 383 599 mk 50 p.

Seuran muut tulot ja menot — Virittäjällä on vanhastaan oma, niistä erillinen kirjanpito — ovat edelliseen verrattuina olleet vähäisiä. Jäsenmaksu on edelleen ollut 10 mk lukukaudelta eli 20 mk lukuvuodelta. Jäsenmaksuja kertyi kuluneena toimintavuonna, jolloin maksavien jäsenten luku oli tavallista suurempi, 2380 mk. Korkotulot mukaanluettuina olivat Seuran muuta toimintaansa kuin Virittäjän julkaisemista varten saamat tulot kuluneena toimintavuonna 2965 mk 30 p. Menot olivat 6952 mk eli 3986 mk 70 p tuloja suuremmat. Tulot eivät ole riittäneet läheskään peittämään edes ilmoituskuluja, joita toimintavuonna oli 5440 mk. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että viimeisenä vuonna ennen sotaa, siis 1938, ilmoituskulut olivat kaikkiaan 364 mk 80 p, jolla summalla ilmoitettiin kokouksista 6 kertaa kahdessa lehdessä eli yhteensä 12 kertaa. V. 1938 maksoi ilmoitus keskimäärin 30 mk, v. 1946 jo 640 mk eli yli 21 kertaa enemmän. Menojen supistamiseksi ilmoitettiin kuluneena vuonna kolmesta viimeisestä kokouksesta vain yhdessä lehdessä, vaikka Seuran säännöt edellyttävätkin vähintään kahdessa lehdessä ilmoittamista. Seuralla on onneksi jonkin verran vanhoja säästövaroja, joiden avulla on voitu tasoittaa ilmoittamisen rajoittamisesta huolimatta muodostunut Seuran menojen ja vähäisten tulojen välinen ero.

Seuran toimimiehinä ovat olleet seuraavat vuosikokouksessa 14. 3. 1946 valitut henkilöt:

esimiehenä	professori MARTTI RAPOLA
1. varaesimiehenä	tohtori LAURI HAKULINEN
2. varaesimiehenä	tohtori KAARLO NIEMINEN
sihteerinä	maisteri REINO PELTOLA
varasihteerinä	ylioppilas JORMA VUORINIEMI
rahaston-, kirjaston- ja arkistonhoitajana	tohtori VEIKKO RUOPPILA
tilintarkastajana	kamreeri AIMO PENTTILÄ ja maisteri MATTI SADENIEMI
varatarkastajana	pankinjohtaja PAAVO PITKÄNEN ja maisteri MATTI LIIMOLA

Sanakirjasäätiön valtuuskunnassa ovat Seuran edustajina olleet maisteri EINO LESKINEN varsinaisena ja tohtori KAARLO NIEMINEN varajäsenenä.

Tieteellisten seurojen paikannimitoimikunnassa ovat Seuraa edustaneet maisteri LYYLI RAPOLA ja tohtori LAURI HAKULINEN, edellinen varsinaisena, jälkimmäinen varajäsenenä.

Aug. Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin ja Artturi Kanniston rahastojen korkovaroista ei v. 1946 annettu palkintoja, vaan käytettävissä olleet varat, yhteensä 2860 mk 75 p, varattiin v. 1947 käytettäväksi. Rahastojen palkintolautakunnassa, jonka Suomalais-ugrilainen Seura ja Kotikielen Seura yhteisesti asettavat, edustivat Kotikielen Seuraa professori LAURI KETTUNEN ja tohtori R. E. NIRVI.

Helsingissä 13. 3. 1947.

Reino Peltola.
Kotikielen Seuran sihteeri.